

EL PROFESSIONAL

Xavier Sanfulgencio

El professional, de Dusan Kovacevic. Direcció: Magda Puyo. Escena i vestuari: Pep Duran. Repartiment: Pep Anton Muñoz, Jordi Banacolocha, Montse Esteve, Albert Pérez. TNC, Sala Petita 18 de maig de 2005.

Molts cops creiem que és el destí que ens pot guaitar en voltar la propera cantonada. Si més no, qui més qui menys hem desitjat un gir, un canvi sobtat, fins i tot un daltabaix en els esdeveniments dels fets de la nostra vida. Només creiem que és del futur del qual podem esperar el canvi. A *El professional* el que es produeix és un canvi en el passat.

Un home entra al despatx d'un editor (Pep Anton Muñoz) acabat de nomenar pel nou règim de Iugoslàvia. Porta un gran bagul negre, dins el qual hi duu els elements del passat de l'editor que es reordenaran al llarg de l'obra. L'home del bagul, un expolicia (Jordi Banacolocha), ha passat de ser botxí amb el règim comunista a ser víctima del seu passat. L'antic agent de la llei ha tingut durant els últims divuit anys la missió de vigilar els moviments del nou editor. Aquesta relació íntima i secreta ha convertit l'exbotxí en el salvador de l'editor: li porta els llibres que mai no ha escrit, les transcripcions dels informes policíacs han esdevingut, de la mà del policia, textos literaris, i ara ha arribat el moment de donar-los a l'autor.

El llenguatge de l'obra (excel·lent adaptació de Jordi Galceran), les situacions descrites i la relació entre els personatges remetent a una literatura centreeuropea (Havel, Hrabal, Hašek) que ha fet un teatre de l'absurd en què l'absurd no ho és tant, ja que les obres parlen d'unes situacions reals, tan absurdes o més encara que les que s'hi representen. L'inversemblant de la història esdevé creïble, no només per l'excel·lent interpretació dels actors, sinó també pel coneixement de la situació real que es vivia al país després de l'època de Tito.

Dusan Kovacevic és més conegut per ser el guionista d'*Underground*, del realitzador serbi Emir Kusturica, que no pas pel seu teatre, i això que *El professional* ha estat deu anys en cartell al seu país. Però és que el cinema és el cinema i no podem negar que la seva repercussió és molt més gran que no la del teatre per bo que sigui. Potser per aquesta raó del referent cinematogràfic, la posada en escena semblava voler entrar en diàleg amb les pel·lícules de Kusturica, veritable mestre dels excessos surrealistes. El moment en què l'expolicia obre el bagul amb els records de l'editor sembla ben bé un fragment d'algun film del director serbi, en què de ben segur que no hi faria cap nosa ni semblaria estrany a l'espectador; cosa que sí succeeix en l'obra teatral, en què aquest excés vol reforçar un text al qual no li cal. Fora d'aquest element distorsionador, la posada en escena remet, amb les interrupcions de la secretària i del fantàstic psicòpata escriptor, amb les músiques que vénen de l'altre despatx, a recrear la confusió dels moments de crisi social.

Kovacevic, com Jaroslav Hasek a *Les desventures del bon soldat Svesjk*, salva els homes i condemna els conflictes, fins i tot aposta per la possibilitat de la reconciliació encara que els polítics i els estaments ho refusin. Kovacevic obre la porta als dèbils d'esperit, que són els seus personatges: els ha donat la humanitat perduda pel fet de deixar-se portar pels esdeveniments. Editor i policia troben el camí, el que els pertany a ells i no als esdeveniments que els han arrossegat fins aleshores.

El profesional, de Dusan Kovacevic. A la foto Pep Anton Muñoz.
(Teresa Miró)